

Изази суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ₯., на по год.
3 ₯., на четврт године 1 ₯.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
годину 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплати пале се у пла-
ћеним новчанима непосредно
ако нестранци. Глас Цр-
ногораца на Цетиње, а може
се и картом упутицом на
пошту у Котор. Доплати ши-
љу се уредничству. Руко-
писи се не враћају.

За одласке плаћа се од
реда 5 новчића. За - већак
на дуж - пријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 12 октобра.

У прошлу недјељу, 7 (19) октобра приредила је демократија у Фиренци јаван објед Криспијеву противнику. Кавалотију у Аламбри. При обједу било је преко 700 гости. Кавалоти је написао писмо приређивачима тог објед, у ком напомиње ријечи које је Криспи рекао при једном јавном обједу у Парми, год. 1884, док још није био први министар. Ево тих ријечи:

„Тројни савез је срамота по Италију. Италија се неће никад умирити, док не опере крв Оберданкову.“

Владичи кругови много су се забескупили разумјевши, да је и ђенерал Далооти сав за трипезу дружине против Криспија. Како да ће војна власт казнити ђенерала.

Разумије се да Кавалоти, у свом говору који је трајао два часа, није штедио Криспија. Данашње предентисте иду само оним путем којим их је водио Криспи. Говорник показује, колико Италију запада тројни савез. Прије њега, 1879, трошила је Италија на војску 232 милијона франака: данас троши 600 милијона, док Аустрија не троши више од 350 милијона. „Ми хоћемо Италију слободну, са слободним и плодним пријатељским везама.“

Послије говора купили су се прилози на споменик Дантов у Тренту. За тим је говорио Имбријани, уз велико одушевљење слушаца.

Ипак мучно да ће отуда остати какав траг у самој парламенту, а без тога нема се рашта. Од 20 нар. посланика који пријавише долазак на објед Кавалотијев, дошло је тек пих седам.

* *

Ако је вјеровати новинама — а како се гаки гласови не поричу, нешто мора бити истина — бечка влада графа Тафа већ је на умору. Најживља жеља Тафова, стојер његове политике, бјеше измирење Чеха и Нијемца у Чешкој. Погодба између зава-

ђених племена, учињена змјус у Бечу, између Нијемца и Старо-Чеха, није се могла одржати, пошто је више годила Нијемцима но Чесима, те је учинила још више шкоде Тафовој влади но користи: оспорила је Младо-Чехе толико, да је готово сав народ пошао за њима, а вођа Старо-Чеха Владислав Ригер, уморан и нелагодаш, уклања се са политичког бојишта. Иза тога неуспјеха графу Тафу ванетину није више дуга станка на челу бечке владе; он нема више рашта, испуцао је све фишке, те је сад, као што вели први огласник бечке кризе у „Pester Lloyd“-у, „mit seinem Latein zu Ende.“

Ко ће доћи иза Тафа, не зна се још. Но прилика је да ће погодити „Лојдов“ чољек у Бечу, те да ће доћи на владу Пољаци, но само као пријелаз у област умјерених Нијемаца. Задатак полске владе био би да утиша претјеране и с једне и с друге стране. Да ли је прилика да ће у томе успјети, видјеће се кад се нова влада састави. У осталом, дотле ће проћи који дан, јер Тафова влада још није дала оставку.

Сусједна нам Далмација са Боком добила је новог губернатора у лицу подмаршала *Емилија Давида*, витеза од Ронфелда, до сад „заступника главног заповједника у Сарајеву“. Новог губернатора сви листови много хвале, а надамо се, да се на овј случај неће моћи примијенити пословица: „ново сито о клин виси“, по да ће хвала дуже потрајати. Сарајевски листови много жале, што Давид оставља Сарајево, гдје је био много омиљен. Омиљености његовој допринијела је и лијепи одгојена и много љубазна госпођа подмаршалница, синаовица бившег патријарха српског у Карловцима, Самуила Машаревића, те се Задрани надају да ће и у њих зачинити друштвени живот.

* *

Православну цркву, у цариградској селенској патријаршији, снашла је велика невоља: Како јављају из

Цариграда, наредила је духовна власт, да се затворе све православне цркве које су у области селенског патријарха цариградског. Узрок тој необичној и крајној наредби ваља тражити у постављању бугарских владика у Скопљу и Витољу. Патријарх је јавио Порти, још прије предаје берата, да он тијех владика не може признати. Кад је Порта ипак издала берате бугарским владикама, Патријарх је дао оставку. Тада се Порта упустила у погодбе. Патријарх је изјавио да су њему, по канонима православне цркве, бугарске владике схизматици, те је искао наредбу Портину, да те владике и њихови попови метну на се особите знаке, по којима би их сав народ могао распознавати од православних владика и попова. Порта се и тога оглушила и видивши да Патријарх не попусти, примила је његову оставку. Тада је синод издао наредбу, да се затворе цркве.

Али не само православна црква, но и вис. Порта биће на велику муку са тог затега. Одавно је јављено, да је Царевнџ Наслѣдник Николај Александрић, на свом путу око свијета, наумио походити Цариград, што би Султану, разумије се, било особито мило. Како новине јављају, на питање Султаново, кад ће му Царевнџ доћи у госте, поручио му је руски Цар, да он свога сина не може слати у Цариград прије, но што се задовоље на канонима православне цркве основане жеље селенског Патријарха.

Према томе сва је прилика, да ће Султан заповједити Порти, да по свај цијену умири патријарха, јер ако иком, ванштину је Султану нише стадо до пријатељства и најбже са Царем Православним, но до бугарских владика и попова.

ИЗ НОВИНА.

Варварин.

„Одјек“ од 28 септ пропратно је варваринску прославу овим чланком:

Данашњи изглед Ђелија у тројицеске цркве, заслуга је хваледостојног калуђера + Димитрија Перазивића, архимандрита.

Кад је Махмут паша с војском налетео на манастир Режевић, поруши га и опљачка до највише мјере! —

Касније је манастир више пута поправљат. Али за његов данашњи изглед и напредну управу највиша заслуга припада споменутом Димитрију, Архимандриту који му је у вријеме свог прогонства из отаџбине, измолно код Александра I. Цара брацке Русије и вјечну милост од 35 рубаља годишње, а својим га неоморним трудом за кратко вријеме довео до угледа да је у заслугу за цркву и народ стекао пристојно признање поред својих старијих другова.

Најновија поправка манастира Режевића изведена је године 1878, при итуману Василију Перазивићу, данашњем архимандриту праскичком, али се овом поправком није допринијело корист манастирекој: јер је изведена из дуга а при томе похвалну бесједу не може добити ни сама радња!

За сада нека ово буде доста речено о мом светом постригу, опширније читаће се, ако Бог да, у особи том опису.

Прије осамдесет година, било је на Варварину крваво ограње у борби за слободу српску.

На малену Србију, која је већ читавих шест година крвави бој водила са вјоковним угњетачима својим, дигла се била сила турска, да је погази и покоси, да непокорну рају у ланце окује, да јој затре и траг њен, а од шитоми поља њених да направи пашу за хатове бијесних деља својих.

Али онај велики дух, који је наш праједове дигао на оружје за своја политичена права, за убијену слободу, за сломљену самосталност народну, дигао их је и овом приликом све до једнога, да стану на међан противнику и да криљу својом запечате своју слободу и одбране своје мучне шестогодишње тековине, за које је проливио потоцима крви најврсних синова српских.

Чекала се страшна, одлучна битка. Шака великих бораца српских, која се била за слободу и поправа права људска, била је остављена себи — да извојује своје, или да падне јуначки.

Хришћански народи запада јевропскога, и ако су у то вријеме били обузети проповиједима права људских, и ако је покрет за та права већ био обузео све њих, хладно су гледали на ове борце и остављали их саме самците, да се купљају са некршћу и тиранијом коју је носио исток преко својих дивљих орда!... И у овом великом свијету нигде не бјеше срца да покажи, нигде руке да помогне нејакима у очајној борби за народну слободу, у борби коју проглашаваху читави народи као светињу!

На Варварин су се ипак стекли потомци оних историских јунака који су војљу ову и слободу њену крвљу својом зајели, подмеђући груди њавали азијској и питатећи слободу и културу Јевропе. Стекли су се, да изгину сви за своја права, богом дана свима народима; стекли су се, да кистима својим оставе славни споменик својем потомству.

У томе тешкоме часу јавила се на помоћ братска руска војска, под предвођењем грофа Орурка, и стала у бојне редове на варваринском пољу. И пролила се српска и руска крв у борби с неспријатељем, и сломљен је крвнички напад, а драгоцену слободу српска енасена.

Српска и руска крв на ономе бојишту заједно се пролила и запечатила собом између два братска народа љубав, која се од тога времена не изгубљује из срца њихових, и која је уредила великим историским плодима.

XVII.

На источној страни манастира Режевића, око двадесет минута даљине, лежи мало село: „Чам до!“ заиста подобрају слично име. На источној му страни узвисили се кривичити брежуљци обрасли дубовима, а на западу прострла се под њим низбрдина у којој рађе врло добро вино, на сјеверној му и јужној страни онет брежуљци.

На сјеверној страни села, ниже данашње црквине св. О. Николаја, близу воденог извора, задале селани, негдје, како се мисли, у шеснаестом столећу, малу црквичу у славу Пресвете Тројице. Турци су и ову црквичу тако порушили, да се у њој није већ пропојала света божаствена литургија. Од ње се и данас примјећују остаци.

XVIII.

Брдо „Поздријемеш“ лежи на јужној страни манастира Режевића. Под овим брдом више на јужној му страни, а на обали морској лежи село „Ластва“ *. У њ се може за по сата из манастира Режевића; а има изглед мале симпатичне варошине.

Овђе је стигао Махмут паша прије заласка сунца, намјером да препрочи под шатором пред црквичом светог пророка Илије.

*) Castel Lastva.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

Зулум Махмут-паше Бушатлије, у Паштровићима 1785.

Прилог к српској историји

од
Дионисија Миковића.

(Продужење.)

XVI.

На реду је да споменем светоуспенски манастир Режевић јер је мој предмет при њему привезат. Али да краћи будем, иде ми у прилог и та околност што већ у рукопису имам опширни опис овога манастира те ће поштовани читаоци можда до скоро имати прилике да се с њим боље упознају.

Манастир носи своје име по, из првијех редака познатој нам ријечи Режевић, од које на јужној страни лежи далеко около по сата.

Манастир Режевић припада к селу Катуну, а лежи на равници под главним путем који води у Арбанију. Под овом равницом цукла низбрдина окићена маслинама, смоквама, дозама и преко-стогодишњим дубовима; а такође овака и друга разна шитома дрвећа окружавају манастир са све четири стране.

Народна традиција каже: да је на овом мјесту за доба српскога царства

била угодна гостионица за путнике који су у Арбанију пролазили. У томе добу обичај је био, да свака фамилија из околних села по реду носи на ово мјесто по један бокаренина, да би се путник свагда почастити могао.

Овај бокар вина стајао је свагда у парочито ограђеном од земље уздицутом мјесту у данашњој манастирској авлији која данас служи за гробље манастирске парохије. Одавдје је врло лијепи поглед на широко море и околнину.

Путници су имали обичај да се и даром захвале на части, а становници околних села помоћу тијех дарова сараде двије мале црквине у славу успенија пресвете Богородице, п у славу св. архиђак. Стефана. —

Године 1714, побјеже од турскога копа из херцеговачког манастира Косијеревца проигуман Максим, и настани се у Паштровиће. Кад је Максим дошао у Паштровиће, народ са свештенством на челу, предложи Владици Данилу Петровићу Његушу, да повјери проигуману Максиму околна села ових црквина за духовно послуживање. Владика се одазове њиховој жељи, а проигуман Максим побуди народ на градњу манастира. Предлог О. Максима побожни народ једва је дочекао, и благословом владике Данила, а настојањем проигумана Максима овђе се сазида манастир.

Сјећајући се овога славнога боја на Варварину, нама, потомцима оних великих јунака што надохне у часној борби за слободу, остаје да изучимо велике поуке.

За народну слободу и народну мисао треба пожртвовати, треба јуначке одлучности, па да се до циља дође. И само, ако се будемо угледали на велике претке који на Варварину и на другим славним бојиштима падохне, моћи ћемо подићи најславнији споменик и одати највећу пошту Њим великим дјелима. А братеке везе између православне браће Срба и Руса, које су варваринском крваво осењтане, моћи ће доносити и даље своје плодове, ако се никад не зборави да су оне и трајна безбједа боље будућности.

И братека проливена крв узидала је који камен у зграду данашње слободе српске — и то је велико дјело јуначкоме по жртвовању на Варварину највећи споменик.

„Велика Србија има овај историјски преглед славног боја варваринског:“

Мало ја на свијету народа, који би могао отвореним срцем и мирном савјешћу рећи, да у све што има стекао својим знањем; али ни једног народа који би освједоченом историјом доказао како је и он, као што је српски народ, пуних 500 год. тлачен и гоњен, убијан и уништаван из коријена, раскинуо окове и са голим грудима, без уређене војске, без изучиних вођа, без оружја, скочио на глас слободе и пуних 9 год. мајмунан и једва виђен потресао силну Јевропу омурским побједама над једном најмоћнијом царевном. Историја српског народа може се тим достојно истаћи пред историје осталих народа, а поље варваринско на коме се у то доба год. 1810 дијелила судба народа може се с правом назвати круном побједа великог Карађорђа.

Међутим, историја, која са необичном хвалом описује ову побједу, као да још није у потпуној свијетлости схватила сву ову важност варваринске битке, коју она заузима међу осталим побједама великог Карађорђа и његових неумрлих бораца. У најкраћим потезима ми ћемо покушати да на овом мјесту нашу мисао некажемо.

Догођаји који се око 1810 год. почеше на западу Јевропе развијати, ушљед гигантског напредовања Бонапартиног и једне и потпуног рођења јевропских држава против Бонапарте с друге стране, опомињаху турску царевину, да је настало оно критично доба у коме је она, као пред-ставник истока дужна да буде прибрана и снажна, како ови судбоносни догађаји не би пријешли преко њених интереса а на штету њезину. Ушљед тога покуша она да са неколико одлучних битака разори то „хајдучко гнијездо“. Варваринска поље било је те среће да постане или ново Косово сиског народа или крваво костурница турске силе.

Имајући на уму то, да је Варварин у овом случају кључ моравске долине, која раздваја источну од западне Србије на двије поле, стекли су се са Карађорђем велики број ма бодљих војвода и јунака српских. Поред 6000 српских соколова стajало је на Варварину и 2000 Руса под командом грофа Орурка. Српско руска сила

Не надазећи до овдје јакога однора својим зулумима, Турци поруше најприје црквицу св. Апостола Томе, која стоји одма више пута на сјеверо-источној страни светог Илије. За овом поруше црквицу св. мученика Вида, која стоји на јужној страни, око два километра. За овим поруше црквицу светог пророка Илије која стоји под главним путем, више малог извора. Обје прије споменуте црквице и ако немају биљегарскога богатства и господства, оне су негдје из тога времена: црквицу св. Апас. Томе сазидали су Медници, а св. Вида сви становници Ластве. За цркву светог пророка Илије која је у овој парохији саборна, мисли се, да је млађа. Није далеко одвојила од прве двије, ни њепотом ни простором. Њу су становници обновили године 1797, а такође негдје у том времену обнове црквице св. Томе, и св. Вида. Ову потоњу присвоји влада у првој половини нашега столећа, за римокатолике; и ако нема ни једног папсторовића да би римској цркви припадао, за њу је искључиво плаћен свештеник који стоји у нарочито саграђеној при цркви лијеној кући те духовно послужује државне службенике намјештене у Ластви.

Турци су пустошили и плачкали село и стали палити куће и сламу у копама саћевену.

Ово опаше Паптровићи који су већином на окупу били на источној

од 8000 дочекала је на овом мјесту 30000 најодлучније војске турске.

Очајна борба против надмоћнијег непријатеља и сазнање да ће цијела Србија пропасти ако турска сила освоји ово малено али важно поље варваринско, није полашила мамену војску српско-руску, него је шта више очеличила да сви до једног изгину прије него ли узвикну Турци: побједили смо!

Међу тим, Турци, који су са стране Сталаха нагнурли ријешили су да зашавши западно од Јасике сву војску српско-руску нагнају у Мораву, која је на томе мјесту испод Варварина била врло дубока. Карађорђе и гроф Орурк примјетивши ово пребаци на другу страну Мораве једно одјељење, које ће бјежунце, ако их буде, враћати натраг, а одмах до Мораве икопају шанчеве из којих ће се бранити против огромне коњице турске.

Час очајне борбе већ се ближио. Раздражени борци и с једне и друге стране погледаху се мрко, кад прије него ће започети одлучна битка излете из турске ордине неки арапини на бијесном хату, гоњећи пољем у трк коња и бацајући у вис филит. — У оно вријеме био је код нас и Турака такав обичај, да се прије него ли започне бој меџданције изазивају и сами на ма оба противника меџдан подијеле. Као да је требало да се на очима војске пролива прво крв најбољих витезова на тек онда да се у свом бијесу расеплашти она ужасна срџба која је противничке војске на бојиште довела.

Арапини је тражио витеза српског да се с њиме бори.

„А из српске војске јунак се појави
Крвава одела, очју крвави,
На њему не бјеше чвасте сврх змстава
Већ дебело сукно, калчина крвави.
На главу му грдна шубара јасијећа
А широку палу бацио на плећа;
Па се тако дито да дијели меџдан
А под њиме танка, бедвија врана,
Део јој дијавине на је руком чеше
Чибук се мања и у крем и креше,
Западио лулу обаци се вију,
А кобила танка опружала пију,
Па тако лагано иде пред делју!“

Тај јунак, кога је пјесник овако вјерно описав био је претеча варваринске побједе, Јован Куреула.

У двобоју са арапином одржа Србин побједу и тим самим одушеви српске борце. — Народ у срезу темнишком и данас до најмањих ситница приповједа о овој борби, коју он сматра као прелазник побједе српске над многобројном турском војском.

Борба је трајала пуних 4 дана. Турци су се трудили свијем силама да потисну из панчана Србе и Русе те да их нагнају на Мораву, али јуначки савезници падаху један поред другог не уступајући ни стоне земље која им бјеше повјерена да је одбране.

Осећајући да су Турци почели губити наде Карађорђе и гроф Орурк ријешише, да начине један јуриш, па иди да прогвају непријатеља или да сви до једног изгину.

Предвиђајући значај ове борбе по судбини цијеле земље они, да би што сигурније успјели, наредџе да се борац до борца вежу неким ланчићима или врцама како ниједан неби назад могао без другог. — Осим српских топова који пуна три дана грукваху на непријатеља бјеху спремна до овај очајнички јуриш поткријене.

Страни Ластве, око до сата и по далеко, одакле су одлучили једним дјелом ударити Махмута а другим га претећи на Цмилову улицу, ће је граница између Паптровића и Спичана.

У овој паптровској војсци био је и поп Радо Андоровић с другим изасланицима на Цетиње, Махмута на договор, којима је вјероломни Махмут задао вјеру, да ће мирно пријећи преко Паптровића. При појави дима од кућа и сјена, војска се силно узруја и усклици глјечевом освете. Ватрена Србадија шћела је на мах бој, али стари поп Андро Грегровић, истаче предлог да се бој отложи до у неко доба поћи: „Да сад ударимо на Турке, не би од нас ни пилићника остало: јер колико их је ми им не би ручак осолити! Тамо у неко доба испред поноћи, кад ће Турци, ако Бог да, утврдити сав, удримо им, па што Бог да и срећа јуначка!“ Овај предлог прифатише старјенине, али кад се томе у прилог зачу глас и пона Рада Андоровића, неки га од млађијех из војске, назваше издајником! „Да! и ти велиш да сад не удримо а ми се не бисмо заклели да ово није све твоје масло и опијех који с тобом примише вјеру од Махмута! Ђе је та вјера: једне брацке издајнице!“

За новог Обилића и другове ове су ријечи биле силније од грома. Сад ми је највише до тога било да краљу оперу увиријеђени јуначки понос, па се

Карађорђе је наредио да се по свијема кућама варваринским покупе из оцака гвоздене вериге и остало што би могло у топове ући, јер је ђулади већ са свим нестало.

Тако припремљени огласе јуриш. Топови грукнуше на коњицу Турску и произведоше велики неред, који имађаше одлучан ефект на ону много бројну војску турску. Престрављени Турци изненађени онако енергичним нападом покушаше да га сузбију, али то бјеше у залуд; редове њихове пореметила је већ у велико разбијена коњица, која наже у правцу Јасици. Побједа је била осигурана. Турци изгубише сваки ослонац и у нареду полеташе назад. Колика је паника међу њима овладала нека је и то за доказ што се бјежући нијесу зауставили чак до арнаут лука.

И тако, 8000 савезничке војске разби до ногу 30000 Турака и уништи сваку наду да ће се ова крвава крајина тако олако умирити.

Но у колико је ова војна била значајна по утврђење Кара-Ђорђево Србије у толико је она имала јаког утицаја и на даљи развјатак Милошевог устанка. Ова борба улила је у српски народ храброст и помисао, да није сва снага у оружју и многобројности него у срчаности и снази. Морални значај ове побједе није малаксао ни онда кад је Кара-Ђорђе потјеран неслогом наших војвода и побједом турака морао да напусти побјеђену Србију јер тај народ растресен из пет вјековне чаме, није више имао ону бојазан, која му недлањаше да се одупре много јачем непријатељу од себе. Видно је, да Турска, поред свега тога што је имала заштите у западној Јевропи на челу које стајаше један Наполеон, није неодрљива.

Варварински потомци, кад су ријешили да прославе 80 годишњицу ове војне не само да су задовољили осјећање свога среза него васцјелије Србије, која би и данас стењала под игом турске силе, да не имађаше у то доба онаких синова, као што су борци Варварину.

(Свршиће се)

ДОПИСИ.

Никшић, 30 септембра. — Крупац и рад око њега.

Под именом „Крупац“ налази се једно цијело пољеце у никшићкој долини, на сјевернозападном крају Никшића; ово пољеце опкољено је већим и мањим брговима. Од Крупаца се обрађује један сасвим мали дио, јер цијело поље подиригнуто је великом воденој поплави, те тако сасвим мало користе сада овај народ од њега ужива, без нешто сијена што се у њему роди.

Најбољи комад земље у никшићкој долини био би Крупац, кад би га могао народ обрађивати, јер је то најбоља земља за наше усјеје, а камена нема није кроз цијели Крупац. Али, на жалост, вода га покрива сваке године до мјесеца августа, те није могуће ништа у њему усјати.

Његово Височанство наш Милостиви Господар, коме је народни бољитак за срце прионуо, који се очински стара за сваки кутић земље у свој држави да га у

упуте Махмуту да га упитају за вјероломство, обећаваши старје инама да ће се са поруком од Махмута повратити, и с њим заједно на Турке ударити. Кад се приближе турској војсци натакну на дуге цеведраре бијеле мараме. Турци их пријаве Махмуту, а:

„Махмут к себи попа прима;
Мисли е му причат има
Неке тајне знади Бога,
Гдје би боље харат могао...“

Али се преварио. Чим је поп Радо пред а-њ стао извади из под горње хаљине

Поуздане до сад двије,
Дивне мале кубурлије
Па загрмје; једно цето,
Безаконно и проклето!
Камо вјера клетвом дата
Да не'ш харат', да не'ш рата?
Одговора и нечека
Но кад ове рјечи река'
Огањ једној пушци даје
Ал' га пушта сад издаје!
Огањ другој пушци нуди
Но ни она, гле, не жуди
Славе краљу српске бједе
Којој преци славом сједе... **

На обје се пушке кремен сломиле, и Турци тад узхватише

Сив сокола попа Рада
Који за род умрије тада.

Вацив пушке на тле изговорив;
„Ни у пушци вјере, ни у мору мјере“

*) Из пјесме „Поп Андоровић“ од прота Јована Сундечића.

**) Из мог нештампаног сјеза: „Нови Обилић“ Димовије.

народну корист употреби, увијек је и сваком приликом говорио да се поради на томе да би се Крупац одијелио, и тако је прије три године по Његовој заповиједи војништво батаљона чевско бјеличког радило на том раду, па и ако се потпуно није успјело, за то што рђава времена не допуштине, опет је било у неколико и користи.

Прошле године Његово Височанство наредило је да се озбиљски заузме за овај корисни рад, те тако се је ове године и отпочело живо радити. Ако Бог дадне успјеха у овоме раду, добили би становници 4—5000 рала најбоље врсте земље, а то би са изљаним обрађивањем био неспирни извор за опстанак овога народа. Крупац је сада својина јуначкога чевско-бјеличког батаљона, јер му га је Његово Височанство наш Витешки Господар, даровао при подјели Никшића.

Попшто се је живо приступило раду ове године, по жељи Његова Височанства, пишао је нарочити посланик у Подгорицу, да лично и усмено извјести Господара о стању рада у Крупацу. Примив Господар усмени рапорт овог посланика, и по својој узвишеној увиђаности, наредио је Г. Војводи Шаку да одвоји воду Видрован од Вира и резултат да му јави.

Г. Војвода Шако наредио је те се вода од Вира одвојила и кроз 24 уре пресушили су сви извори у Крупацу, а кроз 4—5 дана такође она је вода и у Сланоме. Видећи ово, војници задивили се и овеселише, јер су виђели успјех рада и надаћ се да ће са осушењем Крупаца, осушити се и Слано, те су по наредби и власници Сланог, то јест батаљон Цуцки и Рудински, приступили к раду.

Чим се увидјело да са откољењем воде од Вира нестаје воде у Крупацу и Сланоме, те се је, за сигурност доказа, поновно пуштила вода од Вира на своје старо корито, и једнак је сваки извор у Крупацу проврио а тако исто у Сланоме вода на исту мјеру придопла. Тим доказом јасно се је видјело да поплава Крупаца као и Сланог долази од Вира, те се је за ово и јавило Његовом Височанству, те је Господар наредио да се Вир сталним и те-мељитим зидом прегради, те вода од Вира у Зету проведи, одобривши за то 300 радника на државни рачун да раде, осим го-репоменутих 3 батаљона.

С. П.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 12 октобра.

(Из Двора.) У уторник вече био је у Свијетлом Двору велики објед у част Њихових Императорски Височанства. На објед био је Г. Митрополит, сви министри, велики број дворских, војених и других државних великодостојника. Посланик Отомански и Руски одправник послова. Његово Височанство Књази и Господар наш наздрављив је Њиховим Императорским Величанствима Цару и Царици и великом нам браћом Руском народу. Уз одушевљене усклике орила се царска химна под прозорима Свијетлога Дво-

Тад зубима, витез прави,
Хтједе пашу да удави,
али му Турци прије одрубисе главу.
Остали који су с попом дошли убију неколико Турака, али и погину сви осим Ђура Иванова Грегровића. Овај некако умакне у кућу на самој обали, и из ње кроз прозор баш витешки освети већ прије освешена попа и остале убив неколико Турака.

Турци видећи да Ђуру не могу ласно доћи краја, принесу и упале сламу и сијено око до куће у којој се Ђуро затворио, а Ђуро видећи да ће изгорјети, скочи на ситни пијесак и уђе у море. Турци су га у мору гађали, али га срећа послужила те здрав поплије на мало острво звано „Катић“ које Ластви лежи управ западној страни а скоро пушкомет далеко. У знак спомена и захвалности на томе су острву сељани мало касније сазидали малу црквицу „Свету Неђељу“ која се и сада налази:

Као лијепо спомен спаса,
Сива Срба, славна гласа;
Дична, храбра, Ој!
Што не жали да погине
За спас миле отаџбине
И за образ свој! *)

XIX.

Послије катастрофе у Ластви Махмут се уплаши да ту преноћи те поју

*) На нештамп. сјеза „Нови Обилић“

Димовије.

ра. Његово Императорско Височанство Књаз Ђорђе Романовски Војвода Лајхтенбершки, наздравео је Њиховим Височанствима Књазу и Књагињи и приногорском народу, здравица је поздрављена такође усклицима и књажевском химном приногорском, по обједу Њезио Императорско Височанство Књагиња Стане Николајевна чинила је серко у кругу приногорски Великодостојника.

— Њихова Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена, Њихова Импер. Височанства Књаз Ђорђе Максимилијановић и Књагиња Стане Николајевна, Њихове Свјетлости Књаз Нашљедник Данило и Књагиња Јелена, кренули су у сриједу у јутру у Подгорицу. С високијем путницима су пошли: Госп. Шереметјев са Госпођом, Господар: цар. отомански пуномоћни министар и ванредни посланик Теофиљ-беј, бес. и кр. аустро-угарски министар пуковник Т. вит. Милинковић, повјереник за послове цар. руског посланства П. Д. Вурцел, Војвода Петар Ств. Вукотић, министар војни Војвода Илија Пламениц, I ађутант Њег. Височанства Владо Петровић, бригадир Ђуро Петровић, орд. офицер Влад. Ристић и секретар мин. војног Јанко Вукотић.

— На немили глас, да је Њег. Импер. Височ. Књаз Сергеје Георгијевич оболео, одлучише Њихова Импер. Височанства, у бризи родитељског срца, да прекину даље путовање и да се одмах врате на Цетиње. Те тако синоћ дођоше, из Подгорице, Њихова Височанства, Књаз Господар и Књагиња Милена, и Њихова Импер. Височанства, Књаз Ђорђе Максимилијановић и Књагиња Стане Николајевна, са пратњом.

(Владимир Алексијевић Шереметјев,) зет Њег. Импер. Височанства Војводе Лајхтенбершког, и ађутант Њег. Импер. Величанства Цара Александра III, дошао је у прошли уторник на Цетиње

(Валтер Беринг), представник Уједињене Краљевине Велике Британије при Двору Његова Височанства, стигао је у прошлу суботу из Лондона на Цетиње, иза допушта од преко два мјесеца. Г. Беринг је оставио своју љубазну породицу, Госпођу, сина Оливера и шћер Нину у Лондону.

(Почасти.) Предсједник Француске Републике именовао је часницима јавне наставе (Officiers de l'Instruction publique) ову господу: Министра просвјете и црквених дјела, Јована Павловића, П. А. Ровинског, професора Њег. Св. Књаза-Нашљедника, Шарла Пигета, и дра Лаза Костића.

диге војску и живим се кораком упути к Спичу до ког је ласно могао прије сата и по стићи. *)

Неколико војника одвоји се од војске и дођу у село Калудерац које Ластви спада на јужно источној страни двадесет минута далеко. Оно лежи при страни у заклопу од сјеверног вјетра, под путем који води у „Ново село“ а простире се кршевитом низбрлицом, брежуљцима и равницом до манастира Градишта: који му лежи на јужној страни. У овом се селу родно и поп Радо Андоровић, „Нови Обилић“.

И ово село има црквицу посвећену успомици св. апостола Петра и Павла. Њу су сељани зазидали у горњем Калудерцу на стрменитом брежуљку, на „Пријевору“ на сјеверној страни, како се мисли, негдје у седамнаестом вијеку. Турци је опљачкају и поруше, али је касније сељани обнови.

XX.

На јужној страни Ластве лежи: „Надлушко поље“ до ког се из Ластве може поћи за пола сата. У овом пољу нађе Махмут паша Бошка Гре-

(Духовне бесједе из цркве.) Као прошле године, тако ће и ове ученици Богослов.-Учит. Школе држати зарад практичкога вјежбања у црквеном говору ишту духовне бесједе изван цркве, и то у просторијама онд. гимназије (у биљарди). Прву бесједу држаће у недјељу 14 окт. м. послје божанствене летурђије ученик III. разреда поменуте школе, Јован Пешић: „О једнакости међу људима“, на темељу изреке Спаситељеве: „Сви су људи синови Божији по благодати.“

ОЧИНЦИ И ПАБИРЦИ.

— А што си, бога ти, толико заокупио тога Светомира? Грехота!

— Што грехота? Зар нијесам почео замјерком његовим супарницима; па дође ред и на њега.

— Друго су његови супарници, то су људи на влади, те тим баш изазивају суђење самосталне критике. Qui habet jus, habeat et onus. А власт је по себи толика потпора у свакој прилици, да не можеш доста патоварити на другу страну, ако хоћеш да не претегне.

— Власт је кратка вијека. „Свака сила за времена, а невоља редом иде.“

— Па чекај док дође ред. Но сад си баш навалио на њега, кад га гони влада. Ето, није доста што су му одузели ректорат и катедру, но су се још и његова најприснија браћа дигла на њега, његови „Фармазони.“ *)

— Не знам што је скривно фармазонима, по прилици исто што и влади. Јер садњи су фармазони уза сваку владу оне државе у којој су. Но то знам, да сам ја био министар просвјете у Биограду, па да је ректор велике школе ма коме и ма што напнијао, од мене не би чуо ни пријекорне ријечи. Јер, или је Светомир озбиљан противник, или није. Ако није, која дика наваљивати на њега? Ако је пак озбиљан супарник, ако може шкодити, зашто му стављати још неки мученички вијенац на главу? Рашта га уклањати са дужности? Зар зато, да добије више времена и маха за ровљење и пот-

*) Тако зову у Војводини чланове познате међународне задруге, „браће зидара (Фра-масона, Freimaurer),“ којима је знак. Некада је та славна задруга водила коло напретка, просвјете и свакога чојства те су је натражни власници много гонили. — У Војводини ријеч „фармазон“ (нема је у Вукову Рјечнику) значи у опште лукав, до сјетљив човек, по прилици још из оног доба кад су били гоњени те су се морали довијати и претварати.

говина, са још неколико чобана, те им узгред поћера браве и њих свезате одведе и на ријеци „Жељезници“ погуби.

Више овога поља бијели се манастир Градиште, посвећен успомици светог О. Николаја.

Манастир спада у село „Буљарице“ на узвишеном кршевитом брежуљку више непресушног извора званог „Чупаница“. Своје име носи по некаквим грађанима, који су се, како народно предање гласи, ту налазили прије основања манастира.

На источној му страни „Кнежина“, земљиште с кућама и лијеписним воденим изводом; *) на западној Ђурђево брдо, које је, као што привилегије гласе, Душан силни цар Срба, даровао свом протовистијару „Радичу Миковићу“, а на ком се примјећују остаци неких грађевина; на јужној село Калудеровац, а на сјеверној наредиле се куће села Буљарице. С њега је врло лијепо поглед на море, Надлушко поље, и цијело околину.

Листине овога манастира које би

*) Ова је вода далеко од манастира око два километра. Народна предање гласи а неки га љубави поткријељују, да је она вода некад доведена била на гурлама у манастир. Ја сам за вријеме спо е управе у манастиру, тражио пут којим је вода доведена била, али ми није пошао за руком да га нађем. — Ипак поред свију тешкоћа пошло ми је за руком да иду 13 Марта, 1883, доведем у манастир. Она се кроз аид од куварнице сдијева у каменцу, а на каменце точи у врт под прозорима на сјеверној страни.

копавање? Па још сувише, има нешто што му влада не може узети; он је предсједник друштва Свет. Саве. —

— То је оно што ти хтједох рећи: Ти знаш лијепо што је друштво Св. Саве, ти си вјешт његову узвишену задатку, знаш да је оно кренуло да спасе и уједини српство.

— Знам ја то све.

— Па ипак задијеваш његову членку, његову перјаницу, његова предсједника?

— Не само „па ипак“, но баш управо зато; не да га задијевам, но само га опомињем на клизав пут којим је пошао. Но кад смо при „Свет. Сави“, да се мало објаснимо. Светосављани су се завјерили, да срују, да спасавају и да шире српство, мирним путем, просвјетним оружјем. Ипак тај пут не може бити тако безазлено миран, то оружје не може бити само идејално и просвјетно. Кад хоће да се спасава и да се шири српство, мора да је гдје у погуби, мора да имају супарници његову ширењу. Са тијем супарницима ваља се борити, а борба, и ако није крвава, ипак хоће неку војску и неко оружје, ипак ће се паћи неко бојиште.

— Бојиште је цијело српство. Члан Основних правила вели: „Друштво Светога Саве оснива се са задатком: да шири просвјету и његу е национално осјећање и врлине у српском народу.“

— Не можемо сад расправљати о цијелом том, вангину, величанственом програму. Но ћемо из тога тројства: просвјете, националног осјећања и врлина, изабрати само средње: његовање националног осјећања. У осталом, ја бих рекао да то и јесте језгра задатка.

— Зашто би то било прече друштву од остала два?

— Просто зато, што просвјету, тако у опште речено, може ширити и онај који баш гони српско национално осјећање. Исто тако врлине може његовати у српском народу и онај, коме је национално осјећање девета брига. Зато просвјета и врлине имају у програму светосавском само толико мјеста, колико су спојене са „националним осјећањем“.

— Па што би ти да речеш тим окресаним или, ако хоћеш, срећеним, овијаним програмом? Зар друштво не његује довољно „национално осјећање — у српском народу“?

— Како се узме. Мени се чини да није задовољило падање српства. Да ли зато, што на томе пољу има да надвлада највиши отпор свакојакх супарника српства, или што није знало изабрати бојишта, или што не бјеше

вјешто оружју којим се ваља борити, то ваља испитати.

— Ела, испитај.

— Дакле — ма, погледај ову књигу! Што је ово, по Богу брате?

— Што? То је књига „друштва св. Саве.“

— Видим да је то. Но што значи ова слика, овај калуђер у наракама-лавици, што у десној руци држи отворену књигу, а лијево показује што у њој пише? Је ли то православни калуђер?

— Најправославнији што га је игда било. Та болаи, то је главом Свети Сава!

— А што оно пише над његовом главом?

— Ето читај:

„Брат је мио, које вјере био.“

— Па како се то слаже?

— А што да се не слаже? Тај Св. Сава није само калуђер, но је више Србин који би, да је сад жив, по свој прилици потписао она два лијена стиха У осталом, ако се не варам, и ти су стихови потекли из пера православног попа, управо прота, твога пријатеља Јована Сундечића.

— Лијено. Но кад је то објовљено Св. Сава, кад је то Св. Сава деветнаестог вијека, Св. Сава fin de siècle, тада бих те молио, како да се разумије слово б) члана 2 основних правила друштвених, гдје пише: (Друштво ће свој задатак вршити:) подизањем и потпомагањем школе и цркве, гдје буде потребно; —?

— Што ти ту није јасно?

— Школе рећемо да знамо какве треба да су, и ако и њих има свакојакх, а по горњем стиху друштво би ваљало, у Војводини и у Хрватској на примјер, да подиже и потпомаже комуналне школе; по што ћемо са црквама? Да ли друштво Св. Саве ваља једнако да подиже и потпомаже католичке као и православне цркве? Па да је само то, ни по јада. Но у Срба нијесу само двије вјере. Има преко по милијона Срба мухамедоваца. Има која хиљада и Срба мојсјеваца закона. Па реци ти мени, да ли друштво Св. Саве, ако су она два стиха искрена, ваља да подиже и потпомаже и цалије и синагоге?

ПРОСВЈЕТА

Г. П. МЕЛОН, ПРОСВЈЕТНИ ПОСЛАНИК.

У прошлом броју, у „Дом. вијестима“, споменули смо, како је Г. П. Мелон био примљен у Његова Височанства. Том приликом је француски

нам разбистрили његову прошлост пронале су мислим, при крају седамнаестог столећа, јер се, негдје тада, Сава Очинћ. Архимандрит с Очинћа из Црне Горе, с братијом у једно, једним писмом жали управитељству паштровском, да су једне бурне ноћи напали манастир љуби из сусједних опћина или Црне Горе и да су манастир „безбожически“ порушили и опљачкали, тако да ни „књиге“ нијесу поштеђели *). Но ипак навешћемо колико смо могли дознати.

На основу погубљенијех старина, има предање да је манастир Градиште основат године 1116; друго, да је био филијал велике лавре дечанске; треће предање гласи, да је манастир Градиште филијал задужбини српске краљице Јелене супруге Стевана Уроша првог, а кћере Болдуина другог пошљеднега латинског цара, у Цариграду. **). По српским споменицима Градиште је Јелена даривала Богородичином манастиру који је она с богобожаљљивим сиком краљем Милутином сазидала у Спичу, на Рцу ***). (Ртац иначе Ротац), Милутин је потврдио запис своје мајке Јелене године

1305—1307, *), и тада видимо Ртац у јеку славе и богатства.

Међу даровитинама краљице Јелене манастиру Рцу, спадале су земље у граници паштровској, у Надлушном пољу, до дијела, при сјеверној страни, који је Душан касније кад и поменуто Ђурђево брдо, даровао Миковићу. Ротачко браство кад је долазило на своје земље почијевало је у манастир Градиште, и ту до потребе, смијештадо плод са земаља; и народно предање гласи, да се оно тим служило као филијалом свог манастира. — Али кад под уливом силе хмбенога Лава млетачкога, при игуманству Серафима Поповића, родом Паштровића, паде дивни оглашени манастир Ротац, Паштровићи пошљу своје „либанадрје с пресјас гвсподе млетачке“, са молбом, да не би почем на ове земље намјестила: „даде свјега закон“, него да им дозволи да их подијели манастирима Прасквици и Градишту. Повједа се да им је за усвијех пошла у прилог и та околност, што су у дотичној молби изјавили да је манастир Градиште као филијал ротачки у праву наслједства, а да га манастир Прасквица коме је краљ Милутин године 1307, потврдио запис којим му је Краљица Јелена даривала нека села, кас најстарији у опћини манастир, заступа.

*) А. Мајков „Истор. Срп. народа“ 2.

(Наставиће се.)

књижевник предао нашем Господару једно писмо славнога *Пастера*, тог по-поса не само Француске, по и свега научног свијета садашњег. У том писму напомиње Пастер Његову Височанству, како се љетос у Паризу скло-пило друштво под његовим предјеј-ништвом, коме је задатак да учини француске више научне заводе при-ступнијима страним ученицима, који су намијенили свој живот науци и про-свјети свога народа. У том су друштву прваци француске књиге и просвјете, све сами чланови Франц. Академије, све сами бесмртни: само Г. Мелон још није академик. То свијетло друш-тво обратило је свој позор и на бал-канске земље, особито на савенске државе и крајеве, а за ту је област повјереник и посланик друштва Г. П. Мелон. Г. Пастер моли Његово Висо-чанство, да изволи друштву подарити Своју високу помоћ.

Као што смо јавили, кренуо је Г. Мелон у педјезу, преко Мостара, Са-рајева, Травника и Бање Луке у За-греб и Биоград.

У оци поласка имао је просвјетни посланик срећу бити примљен у Ње-гова Височанства, у општајној ауди-јенцији. Г. Мелон одвезао се у Двор на дворској кароци Његово Височан-ство, наш Господар и Киваз, изјавио је посланику париског друштва, да је готов помоћи тај племенити задатак свом снагом, а за сад је одлучио поставити двије живе задужбине, двије бурсе (стипендије), за црногорске дјетиће, при виноградској школи у *Монте-лије*.

Г. Мелон је кренуо са Цетиња у највишем одушевљењу са милостива предусретања Његова Височанства, и пуи поуздања, да је овај сретни почетак лијено знамење те ће тако напорити и свршетак благодатне на-мјере француских научника и просвје-титеља.

УМЈЕТНОТ.

Вриједни глумац и редитељ Загре-бачког нар. казалишта. *Шандор Саје-вић*, светковао је 16 (14) октобра на-вршетак 25 година свога глумовања. Том приликом је добио Вијена с слику слављеникову са опширним жи-вописом. И новосадски „Браник“ отво-рио је листак свог 119-ог броја једном чланку Х-а (А. Хаџића) о Сајевићу.

Жао нам је, што нам је пријава о свечаности стигла прекасно, те молимо умјетника, да и овако накнадно при-ми нашу уредну честитку.

КЊИЖЕВНОСТ И ПРОСВЈЕТА.

„Program с. k. Velikoga Državn. Gimn. u Dubrovniku 1888 i 1889 god. Sadržaj: Paljetkovanje piše Luko Zore, prof.“

Под горњијем насловом г. М. Драго-јевић, из Дубровника, испоси у VIII-му свеску овогодишње „Нове Зете“ (*) неке примједбе на „Paljetkovanje“ г. Зоре, са овом интродукцијом: „Није ми ни на крај памети да овдје поправљам г. Зору, већ сам намјерао да изнесем неколике примједбе, које су ми се учиниле нужне (зар не зна г. Драгојевић шта вели г. Живановић о нужди, нуђи, невољи и потреби?), кад сам прочитао њего-во „Paljetkovanje“ те се примједбе тичу неких ријечи, које ми се чини да, по г. Зорином (сјећате ли се шта вели г. Бошковић о имовном другом надежу и о имовном пријезу?) тумачењу, нијесу на свом мјесту и које сам ја другичије сдушао“ и т. д. За тим слиједи примједбе.

До душе, нијесам никакав стручњак филолог, већ, шт више, и сам много гри-јеши у језику, али не могу да пропустим а да не проговорим дје у прилог г. Зору; тим прије, кад г. Драгојевић вели при свршетку својих примједба: „Увјерен сам да ће његово (г. Зора) „Paljetkovanje“, као трећи низ бисера згодно пристати уз Бошковићеву „Науку о језику“ и Живано-вићев „Браник српског језика“. За то не ћу да говорим о свима примједбама г. Драгојевића, до ли само о онима, за које сам увјерен да су сакате и да не одговарају правилима Бошковићевим.

На посао дакле.

„На страни 9. г. Зоре зове празно-словом онога, који у писању изоставља слова. Мени се чини да је празнослов криво скована ријеч, по примјеру право-слов“. Тако вели г. Драгојевић, а уз то бива и доказује како је г. Зоре на криву путу. — Да је г. Драгојевић завирио у Бошковићев чланак „Из науке о језику“, (доста је за то Вуков Рјечник. Ур.) видео би гдје на страни 129. г. Бошковић вели: „Не ваља у прози писати „касти“ мјесто казати, на још без знака изо-стављања (касти). То се зове, у говору — гутати гласове, а у писању празнословити“. Овдје дакле г. Зоре има потпуно право.

Хајдемо даље. Г. Драгојевић вели: „Ријеч дво-пек је по њем. zwiefach скројено, тал.“ (боље: итал.) „biscotto. У Бокама“ (ном. Бока; дакле: у Боци) „има ријеч фржела“. Код нас се каже фржела, а може бити и фржела?

Г. Драгојевић вели: „На страни 30 употребљује г. Зоре глагол превађати. То свакако није добра ријеч, нити би је прост сељак могао појмити. Па све и да ваља та ријеч, имперфективни облик не би био превађати, него преводити“ и т. д. Г. Драг. не зна да се имперфективни гла-голи дијеле на дуративне и итеративне. Преводити је глагол дуративни (трајно übersetzen), док превађати је итера-тивни (mehrmals überseizen). А да ли је боље: „пренијети с једног језика на други“, него ли: превести, преводити превађати — као што вели г. Драго-јевић —, не бих знао поуздано одговорити.

Г. Драгојевић вели: „На страни 31. под ријечју занос вели г. Зоре да за-носити значи „ударати некакав акценат на ријечи“. Као што народ разумијева, заносити значи, говорити слабо какав језик. За странца који не умије добро српски, каже сељак заноси.“ (али који сељак?) И овдје г. Зоре има потпуно право. Заносити управ значи „ударати некакав акценат на ријечи“, а не „говорити слабо какав акценат“. — Код нас се (у Боци) каже: заноси црногорски (или по црно-горску), которски, конавоски и т. д. **)

У Херцег-новоме, септ. 1890.

Вељко Радојевић.

Надам се да ми неће замјерити г. уредник „Нове Зете“, што нијесам ово неколико редака послао „Н. Зети“ — пошто зна и сам да ми је намјера била племенита.

**) „Заносити, заносим, v. impf. 1) Vertragen, deferro, aufero. 2) mit einem verschiedenen Akzent sprechen, diverso accentu loquor“

Латински му говори, Арбанаски заноси — (Вук. рјеч.)

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Шикшић, 1. октобра

Промет домаћих производа у Црној Гори.

На данашњем пазару биле су раз-ној трговини цијене ове:

Волови сума 180 кила од 30 до 40 ф. — Краве од 90 кила од ф. 15 до 25. — Брави од 15 кила ф. 3. 40 до 4. — Брави крупни од ф. 5 до 12. — Прасад од 60 кила од ф. 12 до 16. — Шпеница 1 ока то је 1 и по кило по новч. 10. — Урметина 1 и по кило новч. 9. — Раж 1 и по кило нов. 9. — Јечам 1 и по кило нов. 7. — Дуван у лист 1 и по кило новч. 90. — Дуван дограм 1 и по кило нов. 60. — Масло 1. и по кило ф. 1. — Скорупи 1 и по кило нов. 50 до 60. — Сир бољи 1 и по кило нов. 50. — Сир слаби 1 и по кило нов. 30. — Коже јареће 1 и по кило нов. 80. — Коже јагњеће 1 и по кило нов. 60. — Восак 1 и по кило ф. 1 и нов. 80.

НАЗНАЊЕ.

Овдашњи цетињски тр-говац **Вуко Ј. Мартиновић** от-почиње ових дана, на ново, у својој старој кући, која се налази у главној цетињској улици, мјешовити трговину.

За горе речену радњу ја ћу Вука Ј. Мартиновића први кредитирати, и јемчити евакоме, који Вуку услијед мога писменог јемства повје-рење даде, те га топло тр-говцима и овдашњим њего-вим муштеријама препору-чујем.

Цетиње, 21 септембра 1890.

ПЕРО М. ВУКОТИЋ.

ОГЛАСИ.

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЊСКА НАПРАВА.

Коју је признала париска свјетска и бечка пољопривредна изложба, да је најпрактичнија, најкориснија и најпотреб-нија за сваку кућу, продата је у обје изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивио се сваки живи ко га је гођ видео, и домаћице и дјеца, и сељаци и властела и т. д. и тако је чудо учинио, да су, стигле силне наруџбине, одма по првијем огласима о тој чудноватој справи.

„Невјероватно па ипак истинито“

Та справа надмаша све досадашње проналаске и може се употребити за ове потребе:

За 1 минут може се том справом ожуљити, огрести или исјећи, по вољи, крупније или ситније, 1 кило кртоле, репе, роткве, хрена, лука, краставаца, свакога воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити масла, скорупа или повлаке, за по минута пјене од млијека, шодо-а и т. д.

Даље служи и као микроскоп; уве-личава сваку ствар 400 пута, те је много корисна за испитивање јела и пића.

Таква направа од трајне коvine и са неопштећим перима стоји само

3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривал су једини

пошиљачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(1—15)

500

пута увеличана види се свака ствар кроза скоро пронађени

Чудотворни Микроскоп за шпаг

који је зато препотребан за сваког тргов-ца, учитеља, ученика, па потребан и ко-ристан још и за сваку кућу ради испити-вања јела и пића. Уза њ се добија и луна која је много корисна кратковидима при читању.

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино пазарити, на-ручите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино, нов начин (капут, прелук и гаће) добро рађено, прије за фиор. 18 —, сад за ф. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор. 22. —, сад ф. 14. —.

Исто одијело, особите врсте, прије фиор. 30. —, сад ф. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, ода-брана кроја (капут, прелук и гаће) грије ф. 15. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор. 22. —, сад ф. 12. —.

За дјаци од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме, прије фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, прије ф. 12. —, сад ф. 5.50

Исто одијело, особите врсте, прије ф. 18. —, сад ф. 8. —.

При наруџбинама молимо да се мотри на ово:

При одијелима за одрасле молимо назначити тачно у сантиметрима ширину груди и дужину крока, а за дјети-ће и дјецу доба живота. Шаље се одмах тек се пошље новац, или на исплату на пошти (ривалеу).

Особита напомена: Сва поменута роба најбоље је врсте и продаје се по ту нечувено малу цијену са-мо ради превелике стоварене отовине.

KLEIN'S

Internationales Waaren-Exporthaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-цу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(24—25)

Шаље се само за готово или за по-штанске марке, цијена

2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,
Wien, I. Postgasse 20.

(1—20)

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јут-рос пронађеном кухињском справом, од које је више милијона комада продато на париској свјетској и бечкој пољопривред-ној изложби.

Још никад увиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скорупа на-чинити масло, а за по минута млијечну пјену, пјену или пунч од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожуљити, огрести или исјећи 1 кило кртоле, лука, краставаца, роткве, репе и т. д., крупно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроза њ сваки стварица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неопште-тивне коvine и пера цијена је премалена са

3 франка 50 сантима.

Та препотребна справа, ради своје нечу-вене цијеноће, уведена је већ у све фами-лије бочке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалеу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

Wien, I. Postgasse 20.

(1—20)

За цијелу Француску

набављам извјештаје о приликама породичким, трговачким, финансијским, индустријским, политичким, судским и другим.

Јемчим за истинитост. За један извјештај дописом плаћа се 10 франака. Обратите се на

P. Egard

52 rue des Pyrenées Paris.

!!! СВАКА !!!

!! УШТЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе, инглеске, (сваке мјере), прије ф. 4. —, сад ф. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мје-ре) прве врсте, прије ф. 4.80, сад ф. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мј.) особите врсте, прије ф. 6. —, сад ф. 2.80.

Дјечја одијела за праће, од 2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50-1.80 до 2.20.

Гаће за праће, пртене, за радине сваког посла од 90 новч. до ф. 1.80.

Дјечја хаљиница, одабран при-бор, фина до 6 год., прије ф. 2, сад 90 н.

Дјечја хаљиница, одабран при-бор, од најфинија кретона, до 6 година, прије ф. 3. —, сад ф. 1.10.

Женске кошуље везене, од по-става обичног, прије ф. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фина постава, прије ф. 2.20, сад ф. 1.10.

Женске кошуље од шифона, вр-ло фино везене, прије ф. 2.10, сад ф. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже вр-сте у све боје по 80 новч., 90 новч., ф. 1. —, ф. 1.10.

Стофа за цјелокупно про-љетње или љетње одијело у све боје за највишег човјека ф. 4. —.

Одабран клубук, најновија чина ф. 1.50.

Ко буде наручио клубука, да изволи назначити обим главе, за гаће ширину крока (дужина ноге изнутра) у сантиметр, за дјецу доба живота. Вриједи заиста да сваки покуша наручити што, да се увјери о ванредној јефтиности и вјаности робе. Шаље се одмах тек се пошље новац или на исплату на пошти. Молимо да се добро мотри на адресу:

KLEIN'S

Internationales Export-Waarenhaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-цу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(24—25)